

ΑΡΓΑ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ του δέκατου έβδομου χρόνου μου η μητέρα μου αποφάσισε ότι έπασχα από κατάθλιψη, μάλλον γιατί έβγαίνα ελάχιστα από το σπίτι, περνούσα πολύ χρόνο στο κρεβάτι, διάβαζα το ίδιο βιβλίο ξανά και ξανά, έτρωγα σπάνια και αφιέρωνα σημαντικό μέρος του άφθονου ελεύθερου χρόνου μου σκεπτόμενη το θάνατο.

Είτε διαβάζεις κάποιο φυλλάδιο για τον καρκίνο είτε κάποια ιστοσελίδα ή ό,τι άλλο, η κατάθλιψη συμπεριλαμβάνεται πάντοτε στις παρενέργειες της αρρώστιας. Στην πραγματικότητα, όμως, η κατάθλιψη δεν είναι παρενέργεια του καρκίνου. Η κατάθλιψη είναι παρενέργεια του ότι πεθαίνεις. (Ο καρκίνος είναι επίσης μια παρενέργεια του ότι πεθαίνεις. Βασικά, σχεδόν τα πάντα αυτό είναι.) Όμως η μητέρα μου πίστευε ότι χρειαζόμουν θεραπεία, οπότε με πήγε στον τακτικό γιατρό μου, τον Τζιμ, ο οποίος συμφώνησε ότι πράγματι πελαγοδρομούσα, έρμαιο μιας παραλυτικής και απολύτως κλινικής περίπτωσης κατάθλιψης, και επομένως ότι η φαρμακευτική αγωγή μου έπρεπε να ρυθμιστεί ανάλογα καθώς και ότι όφειλα να συμμετάσχω στις εβδομαδιαίες συναντήσεις μιας Ομάδας Υποστήριξης.

Αυτή η Ομάδα Υποστήριξης αποτελούνταν από έναν εναλλασσόμενο θίασο ατόμων σε διάφορα στάδια κακοήθους ασθένειας. Για ποιο λόγο εναλλασσόταν ο θίασος; Παρενέργεια του ότι πεθαίνεις κι αυτό.

Η Ομάδα Υποστήριξης, φυσικά, ήταν καταθλιπτική του θανατά. Συναντιόταν κάθε Τετάρτη στο υπόγειο μιας πέτρινης επισκοπικής εκκλησίας, χτισμένης σε σχήμα σταυρού. Καθόμασταν σε κύκλο, καταμεσής του σταυρού, στο σημείο όπου θα ενώνονταν οι δυο σανίδες, εκεί όπου θα βρισκόταν η καρδιά του Ιησού.

Αυτό το παρατήρησα γιατί ο Πάτρικ, ο Αρχηγός της Ομάδας Υποστήριξης και το μοναδικό άτομο εκεί μέσα που ήταν πάνω από δεκαοκτώ χρονών, σε κάθε φρικαλέα συνάντησή μας μιλούσε για την καρδιά του Ιησού, έλεγε ότι εμείς, ως νεαροί επιζώντες του καρκίνου, βρισκόμαστε ακριβώς πάνω στην αγιότατη καρδιά του Χριστού και κάτι τέτοια.

Να σας πω, λοιπόν, τι παιζόταν στην καρδιά του Θεού: τα έξι, επτά ή δέκα μέλη της ομάδας μας μπαίναμε στο δωμάτιο, περπατώντας ή τσουλώντας, όπως μπορούσε ο καθένας, βοσκούσαμε κάτι από μια τραγική ποικιλία μπισκότων, κατεβάζαμε λίγη λεμονάδα, καθόμασταν στον Κύκλο της Εμπιστοσύνης και ακούγαμε τον Πάτρικ να μας αφηγείται για χιλιοστή φορά την καταθλιπτικά θλιβερή ιστορία της ζωής του, το πώς εμφάνισε καρκίνο στους όρχεις και όλοι νόμιζαν πως θα πέθαινε, όμως αυτός δεν πέθανε, και να τος τώρα, ένας κανονικός ενήλικας στο υπόγειο μιας εκκλησίας στην 137η καλύτερη πόλη της Αμερικής, χωρισμένος, εθισμένος στα ηλεκτρονικά παιχνίδια, ουσιαστικά χωρίς φίλους, να βγάζει, τρόπος του λέγειν, το ψωμί του αρμέγοντας το καρκινικό παρελθόν του, καθώς προχωρούσε αργά αλλά σταθερά το μεταπτυχιακό του, το οποίο σε τίποτα δε θα βελτιώνει τις προοπτικές της καριέρας του, περιμένοντας, όπως όλοι μας άλλωστε, τη δαμόκλειο σπάθη να του προσφέρει τη λύτρωση την οποία απέφυγε πριν από τόσα και τόσα χρόνια, όταν ο καρκίνος του πήρε μεν τα αρχίδια, αλλά του χάρισε τη ζωή – όπως μόνο κάποιος πολύ γενναίοψυχος θα αποκαλούσε αυτό που ζούσε.

ΚΙ ΙΣΩΣ ΣΤΑΘΕΙΣ ΚΙ ΕΣΥ ΤΟΣΟ ΤΥΧΕΡΟΣ!

Στη συνέχεια συστηνόμασαν. Όνομα. Ηλικία. Διάγνωση. Και πώς είμαστε σήμερα. Με λένε Χείζελ, έλεγα εγώ, όταν έφτανε η σειρά μου. Είμαι δεκαέξι χρονών. Αρχικά εντοπίστηκε στο θυρεοειδή, όμως διαθέτω μια εντυπωσιακή όσο και εδραιωμένη μετάσταση στους πνεύμονες. Και είμαι καλά.

Μόλις τελειώναμε με τις συστάσεις, ο Πάτρικ ρωτούσε αν ήθελε κάποιος να μοιραστεί τις σκέψεις του με τους υπόλοιπους. Κάπου εκεί ξεκινούσε η ομαδική μαλακία της υποστήριξης: όλοι μιλούσαν για τη μάχη, τον αγώνα, τη νίκη, τη συρρίκνωση, τους ελέγχους. Για να είμαι δίκαιη με τον Πάτρικ, μας άφηνε να μιλάμε και για το θάνατο. Όμως οι περισσότεροι εκεί μέσα δεν πέθαιναν. Οι περισσότεροι θα προλάβαιναν να ενηλικιωθούν, όπως ο Πάτρικ.

(Πράγμα που σημαίνει ότι η κατάσταση ήταν άκρως ανταγωνιστική, καθώς όλοι ήθελαν όχι μόνο να νικήσουν τον καρκίνο, αλλά και τους άλλους που βρίσκονταν στο δωμάτιο. Εντάξει, το καταλαβαίνω πως είναι παράλογο, όμως όταν γυρνάνε και σου λένε πως έχεις, ας πούμε, πιθανότητα είκοσι τοις εκατό να ζήσεις άλλα πέντε χρόνια, πιάνουν δουλειά τα μαθηματικά και σκέφτεσαι, δηλαδή μία στις πέντε... οπότε κοιτάζεις τριγύρω και σκέφτεσαι, όπως θα έκανε κάθε υγιής άνθρωπος: πρέπει να βάλω κάτω τέσσερις από αυτούς τους μπάσταρδους.)

Το μόνο θετικό αυτής της Ομάδας Υποστήριξης ήταν ένα παιδί που το έλεγαν Άιζακ, ένας κοκαλιάρης με μακρύ πρόσωπο και ίσια ξανθά μαλλιά που του 'πεφταν στο ένα μάτι.

Και το πρόβλημα εντοπιζόταν ακριβώς στα μάτια του. Είχε εμφανίσει μια ασύλληπτα απίθανη μορφή καρκίνου του ματιού. Το ένα μάτι είχε αφαιρεθεί όταν ήταν παιδί και φορούσε κάτι χοντρά γυαλιά που έκαναν τα μάτια του (τόσο το κανονικό όσο και το γυάλινο) να μοιάζουν πελώρια, λες και ολόκληρο το κεφάλι του ήταν βασικά το ψεύτικο και το αληθινό του μάτι που σε κάρφωναν διαρκώς. Απ' ό,τι μπόρεσα να καταλάβω στις σπάνιες περιπτώσεις που ο Άιζακ

μοιράστηκε κάποιες σκέψεις του με την ομάδα, ο καρκίνος είχε επανεμφανιστεί, θέτοντας σε θανάσιμο κίνδυνο και το δεύτερο μάτι.

Ο Άιζακ κι εγώ επικοινωνούσαμε σχεδόν αποκλειστικά μέσω αναστεναγμών. Κάθε φορά που κάποιος σχολίαζε μια αντικαρκινική δίαιτα ή τα οφέλη του να σνιφάρεις αλεσμένο πτερύγιο καρχαρία ή δεν ξέρω τι άλλο, εκείνος μου έριχνε μια ματιά κι αναστέναζε, σχεδόν ανεπαίσθητα. Εγώ κούναγα απειροελάχιστα το κεφάλι μου και ανταπέδίδα τον αναστεναγμό.

Έτσι λοιπόν, η Ομάδα Υποστήριξης ήταν ένα αίσχος, και ύστερα από μερικές βδομάδες είχα αρχίσει να αντιδρώ άσχημα στην όλη φάση. Για την ακρίβεια, την Τετάρτη που γνώρισα τον Ογκάστους Γουότερς έκανα ό,τι μπορούσα για να γλιτώσω από την Ομάδα Υποστήριξης, ενώ καθόμουν στον καναπέ με τη μητέρα μου παρακολουθώντας το τρίτο σκέλος του δωδεκάωρου μαραθωνίου του *America's Next Top Model* από την προηγούμενη σεζόν, το οποίο οφείλω να ομολογήσω ότι είχα ήδη παρακολουθήσει, αλλά και πάλι...

Εγώ: «Αρνούμαι να πάω στην Ομάδα Υποστήριξης».

Μαμά: «Ένα από τα συμπτώματα της κατάθλιψης είναι η αδιαφορία για τις δραστηριότητες».

Εγώ: «Σε παρακαλώ, άσε με να δω την εκπομπή. Δραστηριότητα είναι κι αυτό».

Μαμά: «Η τηλεόραση είναι παθητικότητα».

Εγώ: «Αμάν, ρε μαμά, σε παρακαλώ».

Μαμά: «Χείζελ, είσαι έφηβη. Δεν είσαι παιδάκι πια. Πρέπει να κάνεις φίλους, να βγαίνεις από το σπίτι, να ζήσεις τη ζωή σου».

Εγώ: «Αν θες να είμαι έφηβη, μη με στείλεις στην Ομάδα Υποστήριξης. Αγόρασέ μου μια ψεύτικη ταυτότητα για να μπορώ να μπαίνω στα κλαμπ, να πίνω βότκα και να ρουφάω τσιγάρα».

Μαμά: «Κατ' αρχάς, δε λέμε ρουφάω τσιγάρα».

Εγώ: «Βλέπεις, κάτι τέτοιες λεπτομέρειες θα τις ήξερα αν μου έβρισκες μια ψεύτικη ταυτότητα».

Μαμά: «Θα πας στην Ομάδα Υποστήριξης».

Εγώ: «ΜΑΜΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ».

Μαμά: «Χείζειλ, σου αξίζει μια ζωή».

Το επιχείρημα αυτό με έκανε να το βουλώσω, παρότι δεν μπορούσα να καταλάβω τι σχέση είχε η συμμετοχή στην Ομάδα Υποστήριξης με τον ορισμό της ζωής. Πάντως, συμφώνησα να πάω, αφού πρώτα διαπραγματεύτηκα το δικαίωμα να γράψω το ενάμισι επεισόδιο του *ANTM* που θα έχανα.

Πήγαινα στην Ομάδα Υποστήριξης για τον ίδιο λόγο που άλλοτε είχα επιτρέψει σε νοσοκόμες με μόλις δεκαοκτώ μήνες εκπαίδευσης να με δηλητηριάζουν με χημικές ουσίες που είχαν εξωτικές ονομασίες: ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου. Μόνο ένα πράγμα είναι χειρότερο από το να τα τεζάρεις από καρκίνο στα δεκαέξι σου, κι αυτό είναι να έχεις ένα παιδί που τα τεζάρει από καρκίνο.

Η μητέρα μου σταμάτησε στο κυκλικό δρομάκι πίσω από την εκκλησία στις 4:56. Εγώ έκανα πως κάτι σκάλιζα στη φιάλη οξυγόνου, απλώς για να κερδίσω λίγο χρόνο.

«Θέλεις να σε βοηθήσω να την πας μέσα;»

«Όχι, εντάξει», είπα εγώ. Η κυλινδρική πράσινη φιάλη ζύγιζε λίγα μόλις κιλά κι εγώ είχα ένα μικρό ατσάλινο καρότσι με το οποίο την έσερνα πίσω μου. Η φιάλη διοχέτευε δύο λίτρα οξυγόνο στο σώμα μου κάθε λεπτό μέσω ενός καθετήρα, ενός διαφανούς σωλήνα ο οποίος σχημάτιζε διχάλα ακριβώς κάτω από το λαιμό μου, περνούσε πίσω από τα αφτιά μου και συναντιόταν ξανά στα ρουθούνια μου. Αυτό το μαραφέτι ήταν απαραίτητο, γιατί αν περίμενα από τους πνεύμονές μου...

«Σ' αγαπώ», μου είπε όπως κατέβαινα.

«Κι εγώ, μαμά. Τα λέμε στις έξι».

«Να κάνεις φίλους!» μου είπε πίσω από το κατεβασμένο παράθυρο καθώς απομακρυνόμουν.

Δεν ήθελα να κατέβω με το ασανσέρ, γιατί το να παίρνεις το ασανσέρ όταν συμμετέχεις σε Ομάδα Υποστήριξης είναι σαν να ρίχνεις αυλαία, οπότε πήγα από τη σκάλα. Πήρα ένα μπισκότο, έβαλα λίγη λεμονάδα σε ένα πλαστικό κύπελλο και έκανα μεταβολή.

Ένα αγόρι με κάρφωσε με το βλέμμα του.

Ήμουν σίγουρη πως τον έβλεπα πρώτη φορά. Ψηλός και μυώδης χωρίς να είναι φουσκωτός, έμοιαζε με γίγαντα όπως καθόταν σε εκείνη την πλαστική καρέκλα δημοτικού σχολείου. Μαλλιά στο χρώμα του μαονιού, ίσια και κοντά. Πρέπει να ήταν στην ηλικία μου, ίσως ένα χρόνο μεγαλύτερος. Καθόταν με τον κόκκυγά του στο χείλος της καρέκλας, σε μια επιθετικά άχαρη στάση, με το μισό χέρι χωμένο στην τσέπη του σκούρου τζιν παντελονιού του.

Απέστρεψα το βλέμμα, έχοντας ξαφνικά πλήρη συναίσθηση των αναρίθμητων ατελειών μου. Φορούσα ένα παλιό τζιν παντελόνι, το οποίο κάποτε ήταν εφαρμοστό αλλά τώρα κρεμούσε σε αλλόκοτα σημεία, κι ένα κίτρινο μπλουζάκι με το όνομα μιας μπάντας που ούτε καν μου άρεσε πια. Για να μη μιλήσω για τα μαλλιά μου: τα είχα κόψει κοντό καρέ και δεν είχα μπει καν στον κόπο να τα βουρτσίσω. Και σαν να μην έφτανε αυτό, τα μάγουλά μου ήταν πρησμένα λες κι ήμουν μπουκωμένη, παρενέργεια της θεραπείας. Έμοιαζα σαν άτομο κανονικών διαστάσεων που για κεφάλι είχε ένα μπαλόνι. Για να μη σχολιάσω καν τους τουμπανιασμένους αστραγάλους μου. Κι όμως, όταν ξέκλεψα μια ματιά προς το μέρος του, το βλέμμα του εξακολουθούσε να είναι στραμμένο πάνω μου.

Τότε συνειδητοποίησα τι εννοούν οι άνθρωποι όταν λένε οπτική επαφή.

Πήγα στον κύκλο και κάθισα δίπλα στον Άιζακ, δύο θέσεις πιο

πέρα από το αγόρι. Έριξα ξανά μια ματιά προς το μέρος του. Εξακολουθούσε να με παρατηρεί.

Λοιπόν, το λέω φόρα παρτίδα για να ξεμπερδεύουμε: ήταν κούκλος. Έτσι και σε καρφώνει ασταμάτητα ένα αγόρι που δεν το λες και κούκλο η κατάσταση είναι στην καλύτερη περίπτωση αμήχανη και στη χειρότερη μια μορφή επίθεσης. Αν όμως το αγόρι είναι κουκλί... εντάξει.

Έβγαλα το κινητό μου και πάτησα ένα πλήκτρο ώστε να εμφανιστεί η ώρα: 4:59. Ο κύκλος με τους άτυχους νέους δώδεκα έως δεκαοκτώ χρονών ολοκληρώθηκε, και στη συνέχεια ο Πάτρικ ξεκίνησε τη συνάντησή με την προσευχή της γαλήνης: *Θεέ μου, χάρισε μου τη γαλήνη να αποδεχτώ τα πράγματα που δεν μπορώ να αλλάξω, το θάρρος να αλλάξω τα πράγματα που μπορώ και τη σοφία να αντιλαμβάνομαι τη διαφορά*. Ο τύπος εξακολουθούσε να με κόβει. Ένωσα να αναψοκοκκινίζω.

Τελικά, αποφάσισα πως η σωστή στρατηγική ήταν να κάνω το ίδιο. Άλλωστε, δεν έχουν τα αγόρια το μονοπώλιο του Κοιτάγματος. Έτσι, βάλθηκα να τον κόβω από πάνω μέχρι κάτω, την ώρα που ο Πάτρικ αναγνώριζε για χιλιοστή φορά την αμπαλοσύνη του κτλ., και σύντομα είχαμε ξεκινήσει κόντρα ποιος θα αντέξει να κοιτάξει τον άλλο περισσότερο. Ύστερα από λίγο το αγόρι χαμογέλασε και τελικά τα γαλάζια μάτια του στράφηκαν αλλού. Όταν με κοίταξε ξανά, εγώ σήκωσα προς τα πάνω τα φρύδια μου, σαν να έλεγα *Νίκησα*.

Σήκωσε τους ώμους του. Ο Πάτρικ συνέχιζε να λέει ταδικά του και τελικά έφτασε η ώρα για τις συστάσεις. «Αιζακ, ίσως θα ήθελες να μιλήσεις πρώτος σήμερα. Ξέρω ότι αντιμετωπίζεις μια δύσκολη περίοδο».

«Ναι», είπε ο Αιζακ. «Με λένε Αιζακ. Είμαι δεκαεφτά χρονών. Κι απ' ό,τι φαίνεται, σε μια δυο βδομάδες μπαίνω στο χειρουργείο, οπότε μετά θα είμαι τυφλός. Δε θέλω να γκρινιάξω, γιατί ξέρω πως πολλοί εδώ έχουν χειρότερα θέματα, αλλά, εντάξει, θέλω

να πω... το να είσαι τυφλός είναι χάλια. Πάντως, η κοπέλα μου με βοηθάει. Και φίλοι όπως ο Ογκάστους». Έγνεψε προς τη μεριά του αγοριού, το οποίο διέθετε πλέον όνομα. «Αυτά, λοιπόν», συνέχισε ο Άιζακ. Κοίταζε τα χέρια του, που τα είχε πλέξει μεταξύ τους. «Δεν μπορείς να κάνεις κάτι».

«Είμαστε στο πλευρό σου, Άιζακ», είπε ο Πάτρικ. «Ελάτε να το πούμε στον Άιζακ, παιδιά». Κι ύστερα, όλοι μαζί, με μονότονη φωνή, επαναλάβαμε «Είμαστε στο πλευρό σου, Άιζακ».

Σειρά είχε ο Μάικλ. Ήταν δώδεκα χρονών. Είχε λευχαιμία. Εκ γενετής. Και ήταν καλά. (Τουλάχιστον έτσι έλεγε ο ίδιος. Είχε πάρει το ασανσέρ.)

Η Λίντα ήταν δεκαέξι χρονών και αρκετά όμορφη για να τραβήξει την προσοχή του κούκλου. Ήταν τακτικό μέλος της ομάδας – βρισκόταν σε παρατεταμένη περίοδο ύφεσης μιας κακοήθειας της σκωληκοειδούς απόφυσης, που μέχρι να τη γνωρίσω δεν ήξερα καν ότι υπήρχε. Είπε –όπως έκανε κάθε φορά που συμμετείχα στην Ομάδα Υποστήριξης– ότι ένιωθε *δυνατή*, πράγμα που σ' εμένα ακουγόταν σαν να καυχόταν, έτσι όπως την κοίταζα με τα σωληνάκια του οξυγόνου να γαργαλούν τα ρουθούνια μου.

Μεσολάβησαν άλλοι πέντε μέχρι να φτάσουμε στον κούκλο. Εκείνος χαμογέλασε λιγάκι όταν ήρθε η σειρά του. Η φωνή του ήταν σιγανή, καπνιστή και σούπερ σέξι. «Με λένε Ογκάστους Γουότερς», είπε. «Είμαι δεκαεφτά χρονών. Είχα κάποιο θεματάκι με ένα οστεοσάρκωμα πριν από ενάμιση χρόνο, όμως σήμερα βρίσκομαι εδώ απλώς γιατί μου το ζήτησε ο Άιζακ».

«Και πώς αισθάνεσαι;» ρώτησε ο Πάτρικ.

«Α, τέλεια». Ο Ογκάστους Γουότερς χαμογέλασε με τη μια άκρη του στόματός του. «Όλα καλά, φίλε μου».

Όταν ήρθε η σειρά μου, είπα «Με λένε Χέιζελ. Είμαι δεκαέξι χρονών. Θυρεοειδής με μεταστάσεις στους πνεύμονες. Είμαι καλά».

Η ώρα κύλησε όπως συνήθως: περιγραφές μαχών, κερδισμέ-

νοι αγώνες στο πλαίσιο ενός πολέμου με βέβαιη κατάληξη την ήττα· ελπίδες από τις οποίες κρατιόταν ο καθένας· λόγια θετικά και αρνητικά για τις οικογένειες· γενική συμφωνία πως οι φίλοι απλώς δεν καταλάβαιναν· δάκρυα· λόγια παρηγοριάς. Ούτε ο Ογκάστους Γουότερς ούτε εγώ είχαμε ξαναμιλήσει, μέχρι τη στιγμή που ο Πάτρικ είπε: «Ογκάστους, ίσως θα ήθελες να μοιραστείς τους φόβους σου με την ομάδα».

«Τους φόβους μου;»

«Ναι».

«Φοβάμαι τη λήθη», είπε, χωρίς να διστάσει στιγμή. «Τη φοβάμαι όπως ο παροιμιώδης τυφλός φοβάται το σκοτάδι».

«Πολύ νωρίς, βιάζεσαι», σχολίασε ο Άιζακ, σκάζοντας ένα χαμόγελο.

«Είπα χοντράδα;» ρώτησε ο Ογκάστους. «Καμιά φορά, η αναισθησία μου τυφλώνει».

Ο Άιζακ γελούσε, όμως ο Πάτρικ σήκωσε αυστηρά το δείκτη του και είπε «Ογκάστους, σε παρακαλώ. Ας επιστρέψουμε σ' *εσένα* και στις *δικές σου* δυσκολίες. Είπες ότι φοβάσαι τη λήθη;»

«Το είπα», απάντησε ο Ογκάστους.

Ο Πάτρικ έμοιαζε να τα έχει χαμένα. «Μήπως, ε... θα ήθελε κάποιος να το σχολιάσει αυτό;»

Είχα τρία χρόνια να πάω σε κανονικό σχολείο. Οι γονείς μου ήταν οι καλύτεροί μου φίλοι. Ο τρίτος καλύτερός μου φίλος ήταν ένας συγγραφέας που δεν ήξερε καν ότι υπήρχα. Ήμουν αρκετά ντροπαλό άτομο, σίγουρα όχι ο τύπος που σηκώνει το χέρι του.

Κι όμως, εκείνη τη φορά, αποφάσισα να μιλήσω. Σήκωσα δειλά το χέρι μου και ο Πάτρικ, φανερά ενθουσιασμένος, είπε αμέσως «Χείζε!» Είμαι σίγουρη πως υπέθετε ότι είχα αρχίσει να ανοίγομαι. Να γίνομαι Μέλος της Ομάδας.

Κοίταξα προς το μέρος του Ογκάστους Γουότερς, ο οποίος ανταπέδωσε το βλέμμα. Μπορούσες σχεδόν να δεις πίσω από τα

μάτια του, τόσο γαλανά ήταν. «Θα έρθει κάποια στιγμή», είπα, «που όλοι μας θα είμαστε νεκροί. Όλοι μας. Θα έρθει κάποια στιγμή που δε θα ζει κανένας άνθρωπος για να θυμάται ότι κάποτε υπήρξαν άνθρωποι ή το είδος μας έκανε κάτι. Δε θα υπάρχει κανείς για να θυμάται τον Αριστοτέλη ή την Κλεοπάτρα, πόσο μάλλον εσένα. Όλα όσα κάναμε, χτίσαμε, γράψαμε, σκεφτήκαμε και ανακαλύψαμε θα ξεχαστούν, κι όλα αυτά» –έγνεψα ολόγυρα– «θα έχουν εξαφανιστεί. Ίσως αυτή η στιγμή να κοντεύει ή μπορεί να απέχει εκατομμύρια χρόνια, όμως ακόμα κι αν επιβιώσουμε από την κατάρρευση του ήλιου μας, δε θα επιβιώσουμε για πάντα. Υπήρχε μια εποχή πριν αποκτήσουν συνείδηση οι ζωντανοί οργανισμοί και θα υπάρξει μια τέτοια εποχή και μετά. Κι αν σε ανησυχεί το αναπόφευκτο της ανθρώπινης λήθης, θα σου πρότεινα να μη δίνεις σημασία. Άλλωστε, αυτό ακριβώς κάνουν και όλοι οι άλλοι».

Αυτά τα είχα μάθει από τον προαναφερθέντα τρίτο καλύτερό μου φίλο, τον Πέτερ Φαν Χάουτεν, το μοναχικό συγγραφέα της *Αυτοκρατορικής Βασάνου*, του βιβλίου που για μένα ήταν ό,τι κοντινότερο είχα σε Βίβλο. Ο Πέτερ Φαν Χάουτεν ήταν ο μοναδικός άνθρωπος που γνώριζα ο οποίος έμοιαζε (α) να καταλαβαίνει τι σημαίνει να πεθαίνεις και (β) να μην έχει πεθάνει.

Αφού ολοκλήρωσα, ακολούθησε ένα αρκετά μεγάλο διάστημα σιωπής, καθώς παρατηρούσα ένα χαμόγελο να απλώνεται στο πρόσωπο του Ογκάστους – όχι εκείνο το λοξό χαμόγελο του αγοριού που προσπαθούσε να είναι σέξι την ώρα που με κάρφωνε με το βλέμμα του, αλλά το πραγματικό του χαμόγελο, το οποίο παραέπεφτε μεγάλο στο πρόσωπό του. «Τι 'πες τώρα», έκανε σιγανά ο Ογκάστους. «Εσύ δεν παίζεσαι».

Κανείς από τους δυο μας δεν ξαναμίλησε στην υπόλοιπη συνάντηση. Στο τέλος, πιαστήκαμε όλοι υποχρεωτικά από τα χέρια και ο Πάτρικ προσευχήθηκε. «Κύριε Ημών Ιησού Χριστέ, έχουμε συγκεντρωθεί εδώ, στην καρδιά Σου, *κυριολεκτικά στην καρδιά Σου*,